

ZÁPIS: IGLO Implementation WG: hodnocení programu Horizont 2020

Datum:	7. března 2024
Zapsal/a:	Michaela Hnízdilová, senior konzultantka pro výzkum

Hodnocení programu Horizont 2020

1

Dne 7. března 2024 proběhlo setkání pracovní skupiny IGLO Implementation, na kterém byly představeny hlavní výstupy [hodnocení programu Horizont 2020](#) ze strany zástupce Evropské komise z GŘ RTD. Hodnocení zahrnuje celý program Horizont 2020, včetně aktivit Evropského inovačního a technologického institutu (EIT) a přímých nejaderných aktivit Společného výzkumného centra (JRC). Dle hodnocení program Horizont 2020 vykázal celkově pozitivní výsledky. Podpořil provádění politik EU a Evropského výzkumného prostoru s konkrétními příklady jako byla rychlá reakce na COVID-19 nebo vědecké vstupy zaměřené na řešení změny klimatu. Podpora základního výzkumu byla rovněž významná, což dokládá vyšší počet a kvalita publikací ve srovnání se 7. rámcovým programem. Podíl publikací s otevřeným přístupem se zvýšil z 65 % v roce 2014 na 82 % v roce 2022. Dále měl program Horizont 2020 pozitivní ekonomické dopady jak na makroúrovni, kde přispěl částkou 429 miliard eur v období 2014–2040, tak na mikroúrovni. Zpráva také identifikovala oblasti pro zlepšení. Jednalo se například o diseminaci a využívání výsledků výzkumu a inovací, které je nerovnoměrné. Zpráva klade důraz na to, že je potřeba posílit využívání výsledků výzkumu z programu Horizont 2020 v jiných evropských programech a doplňkovém financování. To například zahrnuje lepší propojení finančních prostředků z Horizontu 2020 a Evropských strukturálních a investičních fondů do komplexních projektů. Dále se jedná o větší podporu výzkumnic, podnikatelek a inovátorek. Rozšíření účasti subjektů ze zemí nižším výkonem v oblasti výzkumu a inovací se zlepšilo, ale pouze mírným tempem.

Dále byly představeny hlavní výstupy hodnocení. Program Horizont 2020 zahrnoval 1076 výzev k předkládání projektových návrhů, které byly zahájeny a vyhodnoceny. Bylo předloženo více než 285 000 způsobilých projektových návrhů, přičemž 1,8 % projektových návrhů bylo nezpůsobilých. Zpráva dále říká, že i přes to, že měl program Horizont 2020 rozpočet 75,6 miliardy eur, na financování všech obdržených vysoce kvalitních projektových návrhů na výzkum a inovace by bylo potřeba dalších 159 miliard eur. Celková úspěšnost byla 11,9 %. Dle přidělených finančních prostředků podle typu organizace se na prvním místě umístily vysokoškolské instituce, které jsou následovány soukromými ziskovými subjekty, výzkumnými organizacemi a veřejnými orgány. V rámci přidělování finančních prostředků bylo podpořeno 41 575 příjemců ze 177 různých zemí. Z toho 31,6 % prostředků bylo přiděleno 100 nejlepším příjemcům a 50 % finančních prostředků obdrželo 341 organizací. Deset procent finančních prostředků bylo alokováno pro 50 nejlepších evropských univerzit podle Leiden Rankingu. Z nováčků získaly 19 % finančních prostředků z programu Horizont 2020 organizace, které se neúčastnily 7. rámcového programu. Z celkových prostředků přidělených soukromým ziskovým společnostem získali noví účastníci, zejména malé a střední podniky, 50 % prostředků. Průměrná výše grantu v programu Horizont 2020 byla 2,3 milionu eur. Mezi třemi pilíři programu byly však evidovány podstatné rozdíly: v rámci pilíře Excelentní věda činila průměrná výše grantu 1,2 milionu eur, zatímco v rámci pilíře Společenské výzvy dosahovala průměrná výše grantu 3,7 milionu eur.

Obecně účast průmyslu v programu Horizont 2020 ve srovnání se 7. rámcovým programem zaznamenala zvýšení jak co do účasti (z 30,3 % na 33,5 %), tak i finančního příspěvku (z 24,9 % na 28,8 %). Účast malých a středních podniků během Horizontu 2020 dosáhla 17,3 % (s výjimkou EIC fondu v posledním pracovním programu). Program Horizont 2020 překonal svůj cíl, kterým bylo zajistit alespoň

20 % finančního příspěvku EU pro malé a střední podniky v oblastech Leadership in Enabling Industrial Technologies (LEIT) a Societal Challenges. Jedna třetina finančních prostředků určených pro malé a střední podniky byla poskytnuta prostřednictvím nástroje SME Instrument, což představuje 7,7 % z celkového financování Horizontu 2020, přičemž tento podíl překročil stanovený cíl 7 %.

Dále byl představen vědecký dopad programu. Program H2020 podpořil 33 nositelů Nobelových cen, šest Wolfových cen a jednu Fieldsovu medaili. Nařízení H2020 vyžaduje sledování podílu výzkumných pracovníků v aktivní populaci v EU – mezi lety 2012 a 2021 došlo k nárůstu o 33 %. Příklady vědeckého dopadu programu Horizont 2020 zahrnují vývoj experimentálních personalizovaných vakcín proti rakovině a podporu vývoje prvních vakcín proti COVID-19. Další významný přínos spočívá ve využití umělé inteligence pro predikci struktury proteinů, což má zásadní dopady na objevování nových léků. V návaznosti na problematiku otevřené vědy dokument analyzuje, že zásady otevřeného přístupu programu Horizont 2020 měly pozitivní dopad na podíl publikací, které byly volně a veřejně dostupné online. Procento publikací s otevřeným přístupem vzrostlo z 65 % v roce 2014 na 82 % v roce 2022.

Dokument se dále zaměřuje na sociální a ekonomický dopad programu Horizont 2020. V neposlední řadě byl představen dopad programu Horizontu 2020 na Evropský výzkumný prostor. Horizont 2020 usnadnil vznik tisíců nových spoluprací mezi výzkumnými pracovníky, což mělo silný strukturující účinek na Evropský výzkumný prostor. Část zaměřená Výzkumné infrastruktury dále také utvářela evropskou oblast výzkumu a inovací prostřednictvím evropské cestovní mapy vydané Evropským strategickým fórem pro výzkumné infrastruktury (ESFRI).

PODPOŘENO
PROJEKTEM
MŠMT MS2102